

Co-funded by
the European Union

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ"

SOFT SKILLS У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ЕКСПЕРТИЗА ЄС

*Науково-методичні тези
Міжнародної програми
підвищення кваліфікації для викладачів*

21 квітня – 31 травня

Том II

Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2025

УДК 378.016+37.014.242:340(4-6ЄС)(063)

*Рекомендовано до друку вченою радою
Навчально-наукового інституту права ім. Малиновського
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 5 від 09 грудня 2025 р.)*

Відповідальна за випуск:

Лотиш Т. В., доктор філософії у галузі права.

Soft Skills у вищій освіті: експертиза ЄС: науково-методичні тези Міжнародної програми підвищення кваліфікації для викладачів (м. Острог, 21 квітня – 31 травня). Острог: Вид-во НаУОА, 2025. Том II. 276 с.

DOI 10.25264/05.12.2025.276

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише автору(ам) і не обов'язково відображають Європейський Союз або Виконавче агентство з питань освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести відповідальність за них.

УДК 378.016+37.014.242:340(4-6ЄС)(063)

Збірник тез науково-методичних доповідей “Soft skills in higher education: the EU experience” сформовано за підсумками Програми підвищення кваліфікації «Soft Skills у вищій освіті: експертиза ЄС», що тривала з 21 квітня по 31 травня 2025 року у межах грантового освітнього проєкту Hub of the EU solutions, що діє на базі Національного університету “Острозька академія” та співфінансується Європейським Союзом (101127578 – HEUS – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH).

Тези науково-методичних доповідей учасників відображають результати серії тренінгів, побудованих на кращих практиках Європейського Союзу та адаптованих до актуальних потреб викладачів, дослідників і управлінців у сфері вищої освіти. Матеріали репрезентують міждисциплінарний підхід до формування та розвитку soft skills, зокрема критичного мислення, комунікації, лідерства, етичної відповідальності, міжкультурної взаємодії та академічної доброчесності.

Збірник тез спрямований на зміцнення міжінституційної співпраці в контексті європейської інтеграції української вищої освіти. Видання буде корисним для науково-педагогічних працівників, управлінців закладів вищої освіти, аспірантів і дослідників, зацікавлених у впровадженні європейських стандартів розвитку soft skills у навчанні та управлінні.

The collection of abstracts of scientific and methodological reports ‘Soft skills in higher education: the EU experience’ was compiled based on the results of the professional development programme ‘Soft Skills in Higher Education: EU Expertise’, which ran from 21 April to 31 May 2025 as part of the Hub of the EU Solutions grant-funded educational project, which operates on the basis of the National University of Ostroh Academy and is co-financed by the European Union (101127578 – HEUS – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH).

The abstracts of the participants’ scientific and methodological reports reflect the results of a series of training sessions based on the best practices of the European Union and adapted to the current needs of teachers, researchers and administrators in the field of higher education. The materials represent an interdisciplinary approach to the formation and development of soft skills, in particular critical thinking, communication, leadership, ethical responsibility, intercultural interaction and academic integrity.

The collection of abstracts aims to strengthen inter-institutional cooperation in the context of European integration of Ukrainian higher education. The publication will be useful for scientific and pedagogical workers, managers of higher education institutions, postgraduate students and researchers interested in the implementation of European standards for the development of soft skills in teaching and management.

ЗМІСТ

Кузнецова Т. Ю. SOFT SKILLS У ВИЩІЙ ОСВІТІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО ПРОФІЛЮ	9
Kuzmak O. M. INTEGRATION OF SOFT SKILLS INTO THE CONTENT OF ECONOMICS EDUCATION: EU PRACTICES AND IMPLEMENTATION OPPORTUNITIES IN UKRAINE	12
Kuzmak O. M. SOFT SKILLS AS A FOUNDATION FOR RESILIENCE IN TIMES OF WAR AND TRANSFORMATION	16
Кузьмінська Н. Л., Кузьмінський В. М. SOFT SKILLS ЯК СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ ПРІОРИТЕТ	18
Кустовська А. В. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ВИКЛАДАЧІВ БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	21
Куцос О. І. ПОНЯТТЯ І СУТНІСНІ ОСОБЛИВОСТІ SOFT SKILLS У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	24
Лаврук О. С. SOFT SKILLS ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ	28
Ладиняк Н. Б. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС СТВОРЕННЯ ОСВІТНІХ СТАРТАПІВ	32
Лахно В. А. ІНТЕГРАЦІЯ SOFT SKILLS У ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ З КІБЕРБЕЗПЕКИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ"	35
Лашко І. В. ФОРМУВАННЯ МЕТАКОГНІТИВНИХ СТРАТЕГІЙ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	37
Левіщенко О. С. SOFT SKILLS У СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРІВ МАЙБУТНЬОГО	40
Литвишко Л. О. КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ В ОСВІТІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	44
Ложачевська О. М. «SOFT SKILLS» ЯК ФУНДАМЕНТ УСПІШНОЇ КАР'ЄРИ ПРАЦІВНИКА	47
Ляпунова В. А. РОЛЬ І МІСЦЕ М'ЯКИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS) У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	52
Майборода О. В. РОЛЬ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	56
Мамченко С. ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	58

Марчак Т. А. ОСОБЛИВОСТІ ОПАНУВАННЯ SOFT SKILLS СТУДЕНТАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВИТИ	62
Марчишина А. А. ІНОЗЕМНА МОВА ДЛЯ АСПІРАНТІВ: ЗМІСТ, ВИКЛИКИ, МЕТОДИКА	65
Мельник Д. С., Леонов Б. Д. ЩОДО ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ПРАВОВІЙ НАУЦІ	68
Мельниченко С. В. SOFT SKILLS МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ПОСЛУГ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	72
Менделенко Д. В. ПЕДАГОГІЧНА ЕМПАТІЯ І ГНУЧКІСТЬ МИСЛЕННЯ ЯК СКЛАДНИКИ УСПІШНОГО ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	75
Менчинська А. А., Очколяс О. М. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВИТИ В ГАЛУЗІ ХАРЧОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ	78
Миколайчук І. П. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ВИКЛАДАЧА ЗВО В УМОВАХ ВАНІ-СЕРЕДОВИЩА ТА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	82
Міронова І. С. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІСТОРІЇ	86
Міхо О. І. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ ТА РЕКРЕАЦІЯ»: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИЩОЇ ОСВИТИ	90
Моложон К. О. ЦИФРОВА ЕВОЛЮЦІЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ	94
Мороз В. В. ІНТЕГРАЦІЯ SOFT SKILLS У ВИЩУ ОСВИТУ УКРАЇНИ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	99
Мороз С. Е., Калашник О. В. HARD SKILLS І SOFT SKILLS У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ: АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗВИТКУ М'ЯКИХ НАВИЧОК	102
Московчук А. Т., Писаренко Т. М. ВПЛИВ НАВЧАЛЬНИХ МЕТОДИК ТА ПРОГРАМ НА РОЗВИТОК SOFT SKILLS СТУДЕНТІВ: ЕМПІРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНІ	105
Московчук Л. М. ФОРМУВАННЯ АРТИСТИЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК НЕОБХІДНОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	108
НАЗАРЕВИЧ В. В. ОПТИМІЗАЦІЯ ІНТЕГРАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГА В УМОВАХ ВНЗ	111
Назарець Л. М. РОЛЬ СПІЛКУВАННЯ У МІЖСОБИСТІСНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ ТА УЧНЯ В ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	116

Недзведовська О. Є. РОЗВИТОК SOFT SKILLS ВИКЛАДАЧІВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	120
Неїжпапа Л. С. ПАРТНЕРСТВО УНІВЕРСИТЕТІВ ТА РОБОТОДАВЦІВ У РОЗВИТКУ SOFT SKILLS ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	124
Некіз Т. А. РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ КУЛЬТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	128
Немеш О. М. РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ	131
Нестеренко І. В. ЄВРОПЕЙСЬКА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ SOFT SKILLS: ВЕКТОРИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ У ВИЩУ ОСВІТУ УКРАЇНИ	133
Нор К. Ф. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	136
Нужна О. А. SOFT SKILLS ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ	139
Олійник Н. Ю. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	142
Олійник О. С. СИСТЕМАТИЗАЦІЙНИЙ ОГЛЯД ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО М'ЯКИХ НАВИЧОК ДЛЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ВИШІВ	145
Омельчук О. В., Білик В. Г. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИЙ БАЛАНС І КОМУНІКАТИВНА ПІДТРИМКА ЯК ЧИННИКИ ПРОФІЛАКТИКИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ»	147
Ometsynska N. DEVELOPMENT OF SOFT SKILLS IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM AS A KEY FACTOR IN PROFESSIONAL DEVELOPMENT	151
Опря Б. О. РОЗВИТОК SOFT SKILLS У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІ ВИКЛИКИ	153
Опря І. А. SOFT SKILLS В ОСВІТНЬОМУ КОНТЕКСТІ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І ВПЛИВ	157
Павленко В. О. РОЗВИТОК SOFT SKILLS МАЙБУТНЬОГО ХІМІКА ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ФІЗИЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ХІМІЧНИХ СПОЛУК»	160
Павлова І. О. ЗНАЧЕННЯ SOFT SKILLS У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЛОГІСТІВ ДЛЯ РОБОТИ ІЗ ЗАМОВНИКАМИ	163
Павлюк В. І. SOFT SKILLS ЯК ЕЛЕМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА РИНКУ ПРАЦІ	166

Паскалова М. І. КОГНІТИВНІ УПЕРЕДЖЕННЯ ЯК ПРИЧИНИ ВИКРИВЛЕННЯ СПРИЙНЯТТЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ РЕАЛЬНОСТІ	169
Педченко С. О. УКРАЇНСЬКОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК БАЗОВА «М'ЯКА НАВИЧКА» (SOFT SKILL) В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ	171
Переверзева О. В. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ МУЗИЧНО-ВИКОНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	174
Пилипчук О. С. МАЙБУТНЄ ХАРЧОВОГО СЕКТОРУ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ, ПЕРЕДАЧУ ЗНАНЬ ТА ВІДКРИТІ ІННОВАЦІЇ	179
Підпригора Л. А. РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ВИЩІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ	183
Плохотнюк О. С. ЛОГІКА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ У МУЗИЧНІЙ СФЕРІ	186
Повстяна Ю. С., Самчук Л. М. UML-МОДЕЛЮВАННЯ РОБОЧИХ ПРОЦЕСІВ У СУЧАСНИХ ПЛАТФОРМАХ ДЛЯ КОМАНДНОЇ СПІВПРАЦІ	189
Подобєд О. А. «ГНУЧКІ» НАВИЧКИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД ЕПОХИ ДІПІ (ДРУГА ПОЛОВИНА 1940-Х РР.)	193
Поляковська О. О. САТ-ІНСТРУМЕНТИ В РОБОТІ ПЕРЕКЛАДАЧА І НАУКОВЦЯ: ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ, ПЕРЕВАГИ, ПЕРСПЕКТИВИ (НА ПРИКЛАДІ ПРОГРАМИ МЕМОQ)	195
Помиткіна Л. В. ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ SOFT SKILLS У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ЕКСПЕРТИЗА ЄС	197
Прибора Н. А. РОЛЬ SOFT SKILLS У ВИЩІЙ ХІМІЧНІЙ ОСВІТІ	201
Priliero N., Basova Yu. THE ROLE OF SOFT SKILLS IN COMMUNICATING ACADEMIC INTEGRITY	204
Прокопчук О. Т. SOFT SKILLS У ФІНАНСОВІЙ ОСВІТІ: СИНЕРГІЯ ПРОФЕСІЙНИХ І МІЖСОБИСТІСНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	209
Prus Yu. INTERACTIVE METHODS AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF SOFT SKILLS	212
Пчеліна О. В. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ	216
Пюрко В. Є. ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ТА ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ЯК КЛЮЧОВІ ЛІНІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ В УКРАЇНІ	220
Пюрко О. Є. ФОРМУВАЛЬНО-КЛЮЧОВА РОЛЬ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА ТА SOFT SKILLS В РАМКАХ ПРИРОДНИЧОЇ ГАЛУЗІ	224

Пясецька М. С. SOFT SKILLS ВИКЛАДАЧА У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ: ЄВРОПЕЙСЬКА РАМКА ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ОСВІТЯН	228
Решетнікова О. В. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ПЛАТФОРМА ДЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ	231
Русавська В. А. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	235
Рябець С. І. SOFT SKILLS, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТА	239
Сагач О. М. ВИКОРИСТАННЯ КОУЧИНГОВОЇ МОДЕЛІ GROW У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ	241
Сакалюк О. О. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	244
Сафонова Н. М. ТЕСТИ ЯК ЗАСІБ МОНІТОРИНГУ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ	247
Світлична А. В., Кріль Є. В. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ВОЄННОГО СТАНУ	252
Середницька І. А. ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ	254
Сидоренко А. І. SOFT SKILLS В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	258
Сидоренко Т. В. РОЛЬ SOFT SKILLS У ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ОСВІТІ	261
Сидоренко Т. М. ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ ПІД ЧАС ВІЙНИ	264
Сідина Л. П. ЕМОЦІЙНА ГРАМОТНІСТЬ У ВЗАЄМОДІЇ З КЛІЄНТАМИ: СЕКРЕТ УСПІХУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ	267
Скрипник А. Ю. МЕТОДИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	269
Сніжко Л. Л., Малахова Ю. А. SOFT SKILLS ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖЕРА	272

РОЛЬ І МІСЦЕ М'ЯКИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS) У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ляпунова В. А.,

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького,
М. Запоріжжя, Україна*

Вихователі дітей дошкільного віку допомагають формувати розум дітей і душу дітей, відіграють важливу роль у їхньому розвитку. Вони мають володіти важливими професійними навичками, які б дозволили їм сприяти навчанню дитини не лише як педагога, а й як консультанта та наставника. Зазвичай вихователі дітей дошкільного віку, зосереджуючись на дітях віком до 6-7 років, навчають основам математики та мови, а також допомагають своїм вихованцям у емоційному, фізичному та культурному розвитку [1; 2].

У професійній діяльності вихователя м'які навички мають важливе значення і відіграють одну з ключових ролей. Міжособистісне спілкування є значною частиною професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти (ЗДО). Воно передбачає обмін думками, ідеями, почуттями та емоціями між двома або більше людьми. Це включає як вербальні, так і невербальні елементи особистої взаємодії. Роботодавці цінують вихователів з добре розвиненими міжособистісними навичками, оскільки вони сприяють ефективності командної роботи та ділового спілкування у ЗДО.

Міжособистісні навички – це риси, на які ми покладаємось, коли взаємодіємо та спілкуємось з іншими. Вони охоплюють різноманітні сценарії, де комунікація та співпраця є важливими. Ці навички включають здатність спілкуватися та будувати стосунки з іншими. Як правило, вони включають як вроджені риси особистості, так і те, як людина навчилася справлятися з певними соціальними ситуаціями. Ефективні міжособистісні навички можуть допомогти вихователеві не тільки в процесі спілкування з вихованцями, їх батьками, колегами, а й можуть позитивно вплинути на кар'єрне зростання педагога. До прикладу, міжособистісні навички включають: активне слухання, командну роботу, відповідальність, надійність, лідерство, мотивацію, гнучкість, терпіння, емпатію [2].

Ключові відмінності між твердими навичками (Hard Skills) та м'якими навичками (Soft Skills) полягають у тому, як вони набуваються та використовуються на робочому місці. Тверді навички часто опановуються через освіту або спеціальне навчання. Вони включають професійні компетенції. М'які навички частіше розглядаються як риси особистості або поведінки, які вона може розвивати все своє

життя. Вони використовуються, коли людина керує своїм часом, спілкується з іншими людьми або вперше стикається зі складною ситуацією. Таким чином, вони є універсальними, переносимими та корисними для різних видів професійної діяльності.

Навички вихователя ЗДО можна розділити на два типи: м'які навички та жорсткі навички. М'які навички пов'язані з особистими якостями та міжособистісними навичками, які важливі для забезпечення ефективної комунікації, побудови стосунків та виховання дітей раннього віку. Жорсткі навички – це технічні аспекти виховання дітей раннього та дошкільного віку, такі як освіта та виховання, розробка навчальних програм та дотримання освітніх норм.

М'які навички вихователя дітей раннього та дошкільного віку сприяють тому, як він взаємодіє та комунікує з вихованцями. Ефективний вихователь дітей дошкільного віку має демонструвати глибокі знання цих міжособистісних навичок. Ці риси допомагають вихователям глибше знаходити спільну мову зі своїми вихованцями, забезпечуючи комфорт, позитивне спілкування та створюючи сприятливе освітнє середовище [2]. Важливість м'яких навичок вихователя дітей раннього та дошкільного віку виходить за рамки його власних кар'єрних цілей або дотримання освітніх норм. Ці навички закладають міцну основу для майбутнього навчального досвіду дитини, формуючи як її академічну, так і особисту траєкторію.

Розглянемо перелік м'яких навичок вихователя дітей раннього та дошкільного віку.

Вихователі в дошкільній освіті створюють перше враження про формальне навчання для маленьких дітей. Використовуючи добре розвинені педагогічні навички, вихователь може зробити перший навчальний досвід маленьких дітей приємним та прищепити любов та ентузіазм до майбутніх навчальних починань.

Зазвичай, групу закладу дошкільної освіти відвідують діти з різними здібностями до навчання, стилями та темпами. Ефективний вихователь визнає ці відмінності та відповідно адаптує методи навчання, забезпечуючи задоволення потреб усіх вихованців [2].

Вихователі дітей раннього та дошкільного віку не лише навчають академічним навичкам, вони також допомагають дітям розвивати особисті та соціальні навички. *Емпатія, терпіння та комунікативні навички вихователя* можуть впливати на поведінку дітей та сприяти позитивній самооцінці, незалежності та співпраці з іншими дітьми.

Для вихователя, який опікується дітьми раннього та дошкільного віку, *терпіння* – це більше, ніж просто чеснота, це необхідність. Діти навчаються у своєму власному темпі, і керування їхньою енергією та допитливістю вимагає великого терпіння. Залишаючись терплячим, педагог дає дітям час, необхідний для ефективного засвоєння інформації.

Емпатія дозволяє вихователю розуміти емоції дітей, включаючи їхні розчарування чи успіхи, а здатність співпереживати може допомогти створити сприятливе та довірливе середовище, що є важливим для того, щоб діти могли відкрито говорити про свої почуття та думки.

Вихователю дітей раннього та дошкільного віку важливо *вміти чітко формулювати свої думки та інформацію* таким чином, щоб діти могли їх зрозуміти.

Хороший комунікатор може ефективно розбити складні ідеї на простіші, зрозумілі для дитини сегменти. Йому також доводиться спілкуватися з батьками або опікунами, щоб інформувати їх про успіхи чи проблеми їхньої дитини. *Креативний підхід* до навчання може зробити навчання цікавим та захопливим для дітей. Включення ігор, історій, мистецтва чи пісень до занять може привернути увагу дітей та стимулювати їхню допитливість та уяву.

Діти непередбачувані, і плани можуть швидко змінюватися в групі закладу дошкільної освіти. *Адаптивність* дозволяє вихователю змінювати власні стратегії чи діяльність за потреби, а також спокійно та ефективно реагувати на неочікувані ситуації.

Хоча м'які навички пов'язані з міжособистісними навичками педагога, тверді навички зосереджені навколо технічних аспектів, які безпосередньо сприяють якості роботи вихователя дітей раннього та дошкільного віку. Володіння цими твердими навичками може зробити вихователя ефективнішим у його професійній роботі, а також зробити його більш привабливим для роботодавців та батьків.

Здатність вихователя закладу дошкільної освіти планувати та здійснювати роботу з дітьми, яка відповідає освітнім потребам дітей та обов'язковим рекомендаціям стандарту освіти дітей раннього та дошкільного віку, є надзвичайно важливою. В такому плануванні має враховуватись залучення до діяльності дітей з урахуванням їх індивідуального темпу та рівня розвитку, а також передбачатись індивідуальний і диференційований підхід до охоплення дітей різними видами діяльності, стимулюючи їхній інтерес та бажання навчатися.

Розуміння правил безпеки та благополуччя дітей та вміння їх впроваджувати в групі ЗДО є ключовою твердою навичкою. Педагоги повинні забезпечити, щоб усі види діяльності та умови групової кімнати відповідали стандартам безпеки, щоб забезпечити оптимальне освітнє середовище. Фізичні, емоційні та культурні безпечні простори ЗДО також є важливими [2].

Навички оцінювання як професійна складова компетентності вихователя дітей дошкільного віку включають оцінювання прогресу дітей та здатність розробляти та проводити відповідні оцінювання. Результати цих оцінювань спрямовують навчальні рішення, допомагаючи вихователям та батькам розпізнавати, де потрібні покращення або втручання [2].

У сучасному освітньому середовищі здатність використовувати онлайн-платформи навчання, додатки та інші освітні технології стає все більш поширеною та очікуваною. Ця здатність дозволяє педагогам урізноманітнити методи навчання та охоплювати учнів різними способами.

Покращення м'яких і твердих навичок вихователя дітей дошкільного віку вимагає постійних зусиль та особистого професійного розвитку. Ключ полягає у вирішенні нових викликів з урахуванням мислення дитини. Для цього можуть використовуватись наведені нижче кроки професійного розвитку:

- курси, семінари та вебінари професійного розвитку, що пропонують не лише теорію, а й практичні поради, які можна удосконалити м'які навички та ефективно їх використовувати у професійній діяльності вихователя;

- навчання у колег. Вихователі часто виявляють, що навчання у своїх колег у середовищі співпраці стимулює їхнє зростання. Більше того, спостереження за

діями інших вихователів або спільна робота з колегою-напарником може надати нові стратегії чи ідеї для навчання;

– відгуки від керівників та колег часто є безцінним джерелом інформації. Вони можуть допомогти вихователю визначити власні сильні та слабкі сторони.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) від 12.01.2021 р. №33 URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 15.05.2025).

2. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» від 19.10.2021 р. № 755-21 URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/6616923634125654141836.pdf> (дата звернення: 16.05.2025).

РОЛЬ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Майборода О. В.,

*кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу
Полтавського державного аграрного університету,
м. Полтава, Україна*

Науково-технологічний прогрес стрімко інтегрується в повсякденне життя. Ці досягнення також активно впроваджуються в освіту, насамперед завдяки інформатизації та комп'ютеризації, метою яких є модернізація освітнього процесу, включно з вищою освітою.

Сучасність вимагає фахівців високого рівня, що формуються завдяки ефективним освітнім технологіям та цілеспрямованому розвитку особистості. Новітні підходи до навчання мають гарантувати гармонійний розвиток індивіда, якісну освіту, постійне підвищення професійних навичок протягом усього життя, а також здатність до мобільності та швидкої адаптації до вимог ринку [1].

Вища освіта нині активно досліджує можливості інтеграції штучного інтелекту в навчальні технології. Це зумовлено тим, що штучний інтелект вже зараз суттєво впливає на повсякденне життя, трансформацію робочих процесів та підходи до навчання [2]. Штучний інтелект функціонує як комп'ютерне програмне забезпечення, що імітує людські розумові процеси, дозволяючи йому ефективно виконувати широкий спектр завдань.

Для успішного впровадження штучного інтелекту в освіту, ЮНЕСКО [3] визначила низку заходів, що передбачають передусім освоєння компетенцій у галузі штучного інтелекту. Організація наполягає на тому, що використання штучного інтелекту має бути орієнтоване на людину, розвивати критичне осмислення щодо його результатів та передбачати відповідальне застосування.

Безперечно, інтеграція технологій в освіту є важливою, а штучний інтелект має потенціал здійснити революцію в цій сфері. Однак, навчання, орієнтоване на компетенції, де студенти опановують навички та знання в аудиторії, наразі залишається пріоритетнішим за можливості, які пропонує штучний інтелект [1].

Серед значних переваг інтеграції штучного інтелекту в освітню практику слід виділити його здатність забезпечувати високий ступінь персоналізації навчального процесу для кожного здобувача освіти [4]. Засоби штучного інтелекту мають функціонал для аналізу даних про студентів, що дозволяє ідентифікувати їхні сильні та слабкі сторони та відповідно персоналізувати навчальні траєкторії. Персоналізація освітнього процесу сприяє формуванню ефективного навчального середовища, в якому студенти можуть просуватися в індивідуальному темпі.